Харківський національний медичний університет

Наукова бібліотека

Суверенна та єдина

до Дня незалежності України

© НБ ХНМУ, 2021

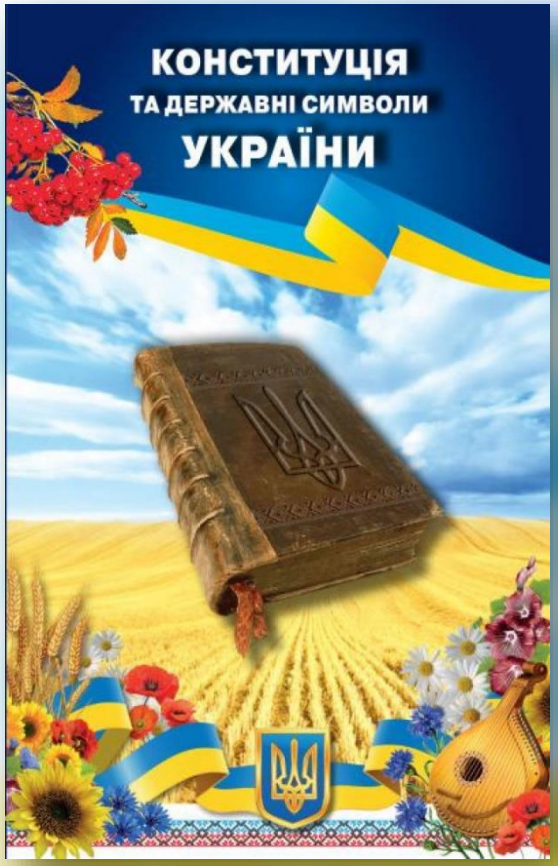

342.4(477)
К
Конституція та державні символи України : збірка нормативних документів. – Київ : Видавнича група КМ-БУКС, 2019. – 112 с.

До збірки входить текст Конституції України зі змінами станом на 1 березня 2018 р., а також інші нормативні документи нашої держави: Постанова Верховної Ради України «Про Державний Герб України», Постанова Верховної Ради України «Про державний прапор України», Закон України «Про Державний Гімн України» тощо.

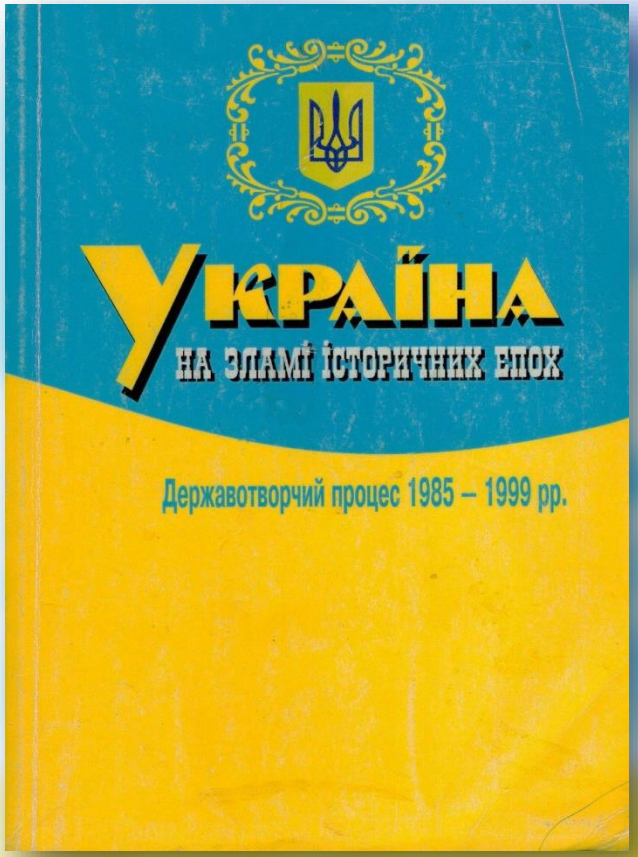

63.3(4Укр)63
А
Алексєєв Ю. М. Україна на зламі історичних епох : державотворчий процес 1985–1999 рр. / Ю. М. Алексєєв, С. В. Кульчицький, А. Г. Слюсаренко ; рец. : В. М. Даниленко, В. В. Мусієнко. – Київ : ЕксОБ, 2000. – 295 с.

Наведено об'єктивний аналіз становлення демократичного ладу і ринкової економіки нашої держави та хід утвердження незалежної України, яка спирається на всю тисячолітню державотворчу традицію українського народу.

У восьми лекціях проаналізовано національно-духовне відродження і державотворчий процес в Україні та офіційні документи і матеріали 1989-1999 рр.

94(477)
П
Плохій С. Брама Європи : історія України від скіфських воєн до незалежності / С. Плохій ; пер. Р. Клочко ; худож. М. Тітов. – 2-ге вид. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. – 496 с.

Довготривала історія України від часів Геродота до занепаду СРСР цікаво і доступно розкрита автором. І дозволяє поглянути на історичні події та усвідомити яку позицію посідає Україна в світі і чому так сталося. Головний задум авторитетної новаторської книжки, що історія допоможе зрозуміти сучасність і в такий спосіб вплинути на майбутнє.

63.3(4Укр)6
У
Удовиченко О. І. Україна у війні за державність : історія організації і бойових дій Українських Збройних Сил 1917–1921 / О. І. Удовиченко. – Київ : Україна, 1995. – 206 с.

Ця книга в нашій країні тривалий час була під забороною, вперше побачила світ у Канаді в 1954 р. Видання, опираючись на солідну документальну основу, розкриває роль Українських Збройних Сил у боротьбі за нашу державність у 1917-1921 рр. Автор, безпосередній учасник подій, детально аналізує трагедію під Крутами, маловідомі факти мирних переговорів української делегації у Брест-Литовську, стан Української Армії тощо.

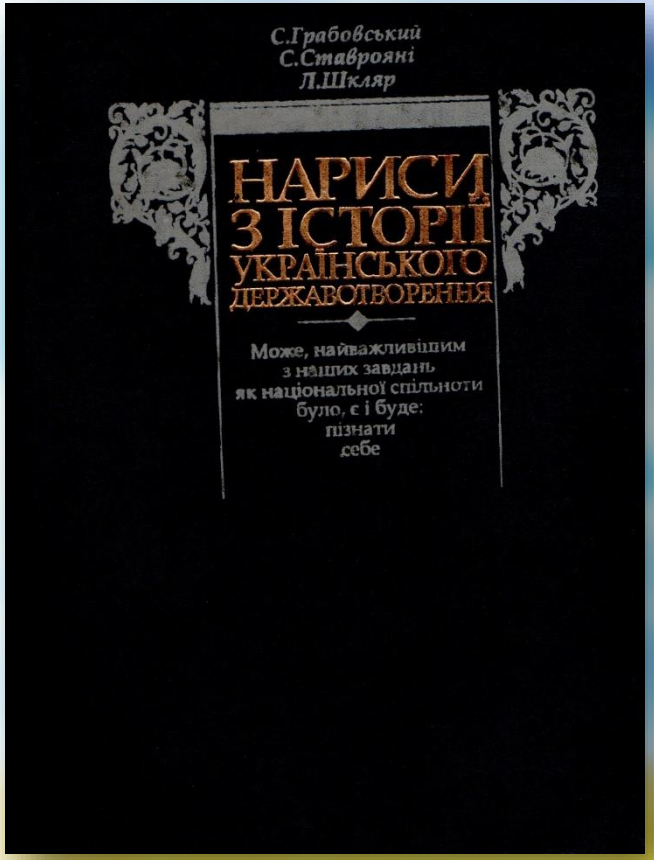

63.3(4УКР)
Г
Грабовський С. Нариси з історії українського державотворення / С. Грабовський, Л. Шкляр, С. Ставрояні. – Київ : Генеза, 1995. – 608 с.

Показано основні етапи історії української державності від найдавніших часів до сучасності. Це одна з перших спроб аналізу політичної історії та політичних ідей, на які спиралось українство в боротьбі за створення власної держави.

63.3(4УКР)
Г
Горєлов М. Є. Цивілізаційна історія України / М. Є. Горєлов, О. П. Моця, О. О. Рафальський ; Національна академія наук України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Інститут археології. – Київ : ЕксОБ, 2005. – 631 с.

Подано стислий нарис цивілізаційної історії України від Київської Русі, трансформації у складі Литовсько-Польської держави та Речі Посполитої, козацької в добу Богдана Хмельницького, української у складі Польщі, Австро-Угорщини, Радянського Союзу та виникнення сучасної в незалежній Україні. Зроблено акцент на державних формуваннях, які в різні часи існували на території сучасної України.

63.3(4Укр)
Л
Литвин В. М. Україна на межі тисячоліть (1991–2000 рр.) / В. М. Литвин. – Київ : Альтернативи, 2000. – 360 с. – (Україна крізь віки. Т. 14).

Чотирнадцятий том серії «Україна крізь віки» присвячений першому десятиліттю історії незалежної України: передісторії здобуття незалежності від Декларації про державний суверенітет, розпаду СРСР до Акту Проголошення незалежності України, референдуму. Показано складності економічного і політичного розвитку перших років самостійності, ознайомлено з формуванням законодавчої бази, економічним становищем держави, розбудовою армії, основними напрямками соціальної політики.

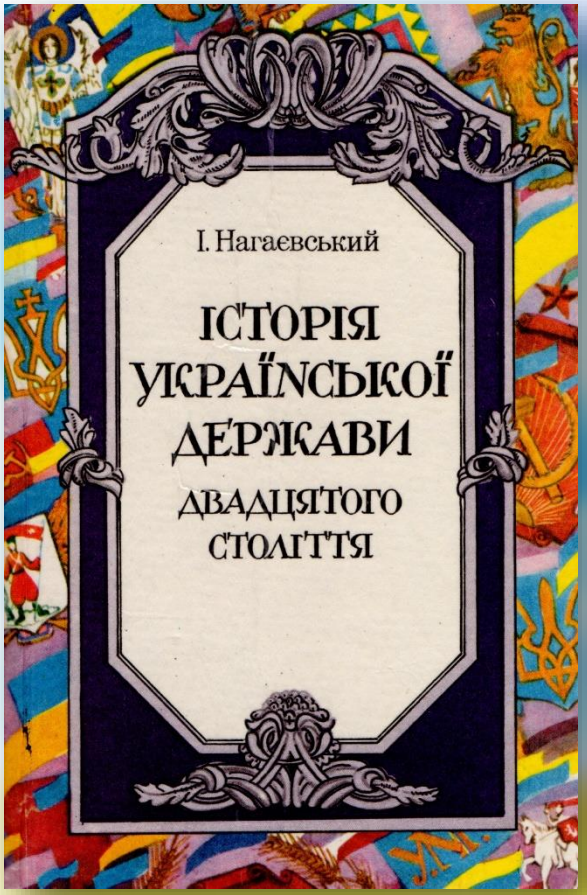

63.3(4УКР)6
Н
Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття / І. Нагаєвський ; ред. В. Ф. Гужва. – Київ : Український письменник, 1993. – 413 с.

Книга висвітлює історичні події в Україні, складності і суперечливості боротьби за її державність в часи Центральної Ради, Гетьманату, Директорії (1917-1921 рр.). Автор знайомить з новою історичною концепцією і оцінками того періоду, здебільшого діаметрально протилежними до радянської історіографії, висловлює впевненість, що Україна могла стати незалежною ще тоді.

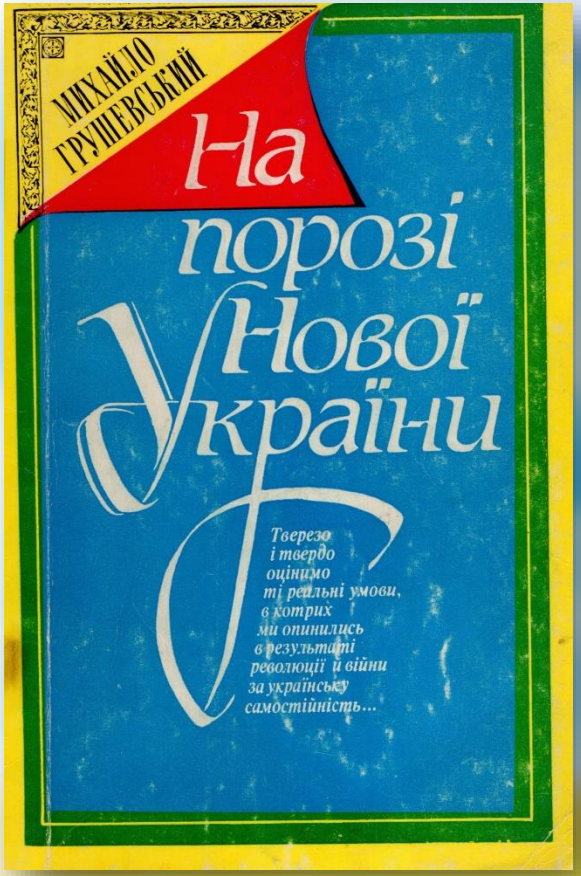

63.3(4УКР)
Г
Грушевський М. С. На порозі Нової України: Гадки і мрії / М. С. Грушевський ; ред. В. П. Плачинда. – Київ : Наукова думка, 1991. – 128 с.

Збірник статей і промов українського вченого і державного діяча, голови Центральної Ради України, Михайла Грушевського, написаних і виголошених протягом 1917-1918 рр. Автор розкриває історичну неминучість перемоги українського народу в боротьбі за державність і незалежність, окреслює напрями розвитку всіх сфер життя Нової України, характеризує її державні символи, грошову одиницю, новий адміністративний поділ, наводить демократичні здобутки Української Народної Республіки.

До 27-ї річниці Незалежності України

ЗА ЛАШТУНКАМИ АКТУ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УРСР

Станіслав Кульчицький
доктор істор. наук,
професор,
голов. наук. співроб.
відділу історії України
Інституту історії України
НАН України,
м. Київ

Чому комуністична більшість Верховної Ради УРСР 12 скликання [1] проголосила 24 серпня 1991 р. незалежність України? Чому комуністична більшість Президії Верховної Ради заборонила 30 серпня 1991 р. Комуністичну партію України?

Щоб відповісти на ці запитання, треба розібратися в конкретній політичній ситуації, що склалася влітку 1991 р. і хоча б коротко зупинитися на попередніх подіях. Передусім – на сутності ладу, від якого відмовився законодавчий орган УРСР, сформований після перших вільних виборів у республіканські та місцеві органи влади 4 березня 1990 р.

Кінцевим продуктом Російської революції 1917 р. стала створена ***Володимиром Леніним*** держава-комуна. Конструюванням влади у вигляді двох переплетених гілок – управлінської радянської (представленої в конституціях) і диктаторської партійної (в конституціях не представленої) – Ленін усунув населення реставрованої більшовиками Російської імперії від реальної влади і зосередив її в колі вождів Комуністичної партії.

Концепт комунізму у викладі ***К. Маркса*** і ***Ф. Енгельса*** виявився не менш утопічним, ніж попередні комуністичні доктрини, тому що спирався на позбавлених змісту понять загальнонародної власності і диктатури пролетаріату. Однак саме він був використаний радянською державою для обґрунтування експропріації суспільства. Володіння засобами виробництва перейшло до вождів, які таким чином доповнили диктатуру політичну диктатурою економічною. За два десятиліття насиллям (аж до геноциду) і пропагандою "світлого майбутнього" (з розподілом матеріальних благ за потребами) в СРСР був створений унікальний лад. Держава-комуна (термін В. Леніна) вторглася своїм кістяком – вертикалізованими інституціями та організаціями – в народну товщу й одночасно знищила незалежні від центральної влади горизонтальні суспільні структури. Тим самим утвердилася абсолютна залежність громадян від держави, тобто максимальний ступінь патерналізму й відповідно – тоталітаризму. Самі того не усвідомлюючи, радянські громадяни опинилися у викривленому світі, який виник не природним шляхом, а з голови однієї людини – Леніна.

З одного боку, максимальна централізація матеріальних і людських ресурсів допомогла радянській державі внести основний вклад у перемогу антигітлерівської коаліції в Європі. Надалі ця держава утвердилася як наддержава і змогла нав'язати багатьом країнам свою матрицю розвитку. З іншого боку, вона не спромоглася гідно відповісти на нові історичні виклики, які несла з собою постіндустріальна епоха. Криза планово-директивної економіки у поєднанні із загниванням тоталітарного суспільно-політичного режиму змусили останнього генерального секретаря ЦК КПРС ***М. Горбачова*** взяти курс на "перебудову". У ситуації краху, що наближався, довелося зробити наголос не на безнадійних

Кульчицький С. За лаштунками Акту проголошення незалежності України Верховною Радою УРСР // Світогляд. – 2018. – № 3. – С. 7–15.

Наведено аналіз політичної ситуації в країні в кінці 80-х років, курс на «перебудову», перші вільні вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих рад.

«...Враховуючи докорінні зміни, що сталися зараз у країні, ми маємо також переглянути наші позиції відносно змісту Союзного договору. Україна може вступити лише в такий Союз, перебування в якому виключало б найменшу можливість зазіхань будь-кого на наш державний суверенітет…»

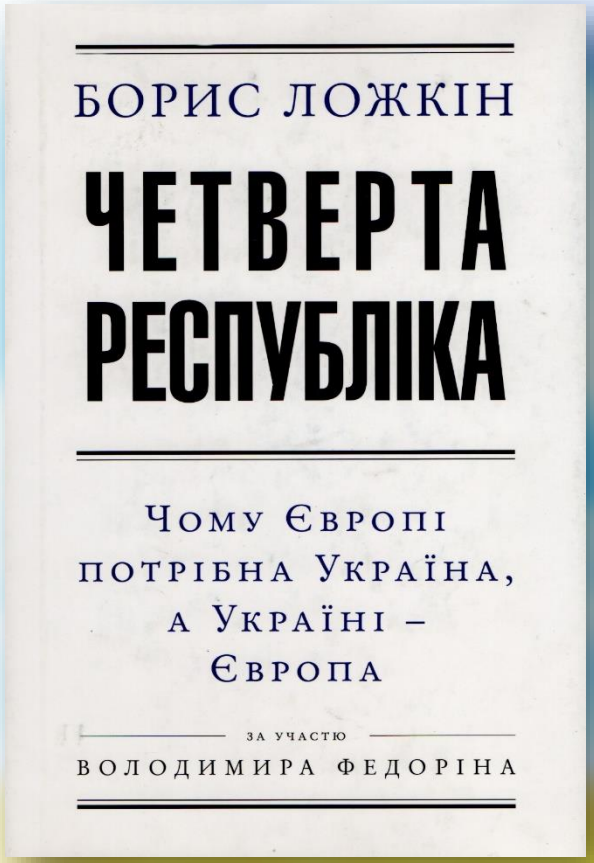

94(477)"1991/..."
Л
Ложкін Б. Четверта республіка : Чому Європі потрібна Україна, а Україні – Європа / Б. Ложкін, В. Федорін ; худож.-оформлювач С. Лисенко. – 2-ге вид. – Харків : Фоліо, 2016. – 252 с.

Революції гідності – одна з найдраматичніших сторінок в історії нашої країни – вирішувалась доля української державності. Автор аналізує причини, об'єктивно оцінює поточну ситуацію в країні, висловлює думки як зробити реформи успішними і відновити міцну державу. «Четверта республіка» – це книга про повернення України до європейської сім'ї народів, про те, що вже зроблено, і про те, що доведеться ще зробити.

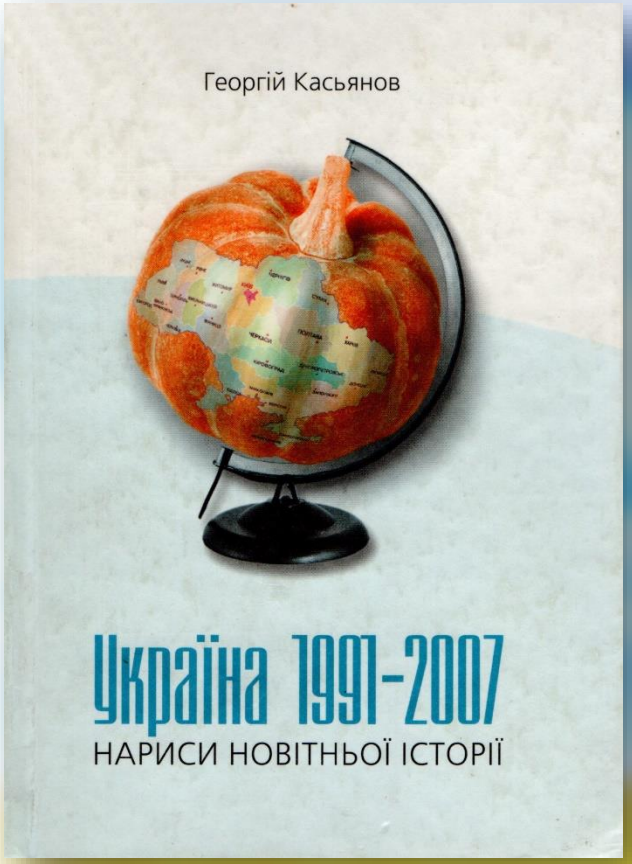

63.3(4Укр)
К
Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії : фотоматеріали надані редакцією газети «Голос України» / Г. В. Касьянов. – Київ : Наш час, 2007. – 432 с.

Яскравий досвід індивідуального історичного дослідження, яке охоплює період «новітньої історії» України з 1990 до 2006 р. Використано дані української та зарубіжної преси, офіційної статистики, мемуари й виступи політиків і громадських діячів. Матеріали викладені у жанрі історичних нарисів, що переплітаються і доповнюють один одного: внутрішньополітичне життя, економічні і соціальні зміни, державне будівництво і формування нації, зовнішня політика.

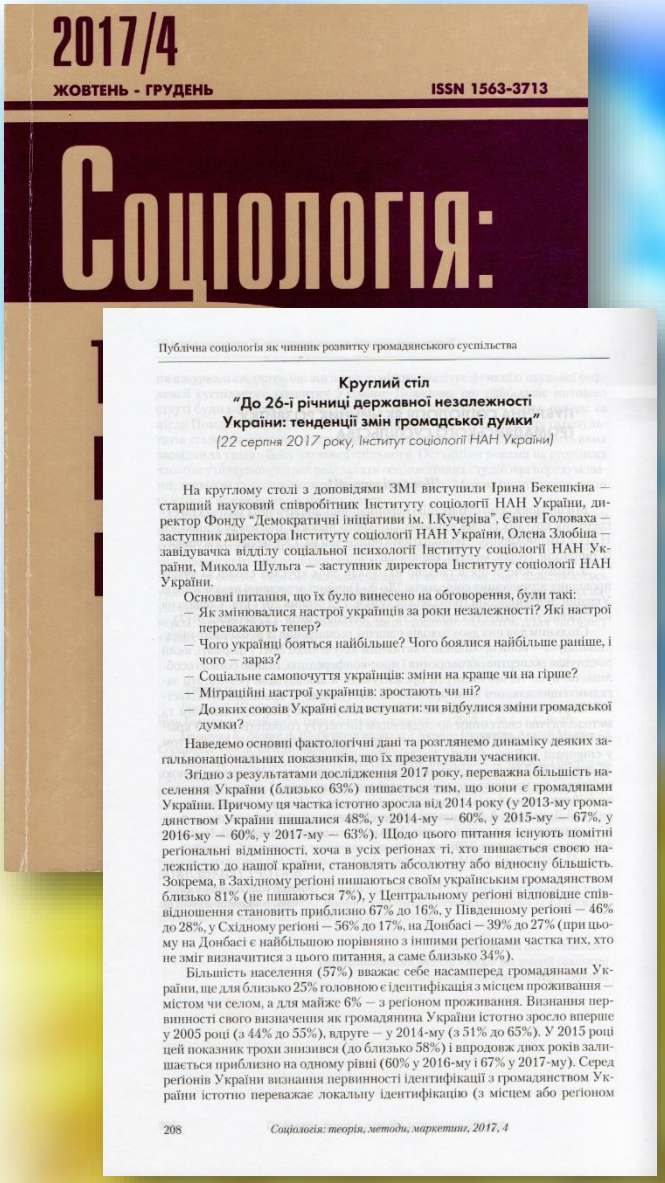

Круглий стіл «До 26-ї річниці державної незалежності України: тенденції змін громадської думки» (22 серпня 2017 року, Інститут соціології НАН України) // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2017. – № 4. – С. 208–212.

У доповідях розглянуто зміну настрою українців за роки незалежності: чого українці боялися найбільше раніше, чого – зараз; як змінилося соціальне самопочуття громадян; міграційні настрої наших співвітчизників; чи відбулися зміни громадської думки відносно вступу України до різних альянсів.

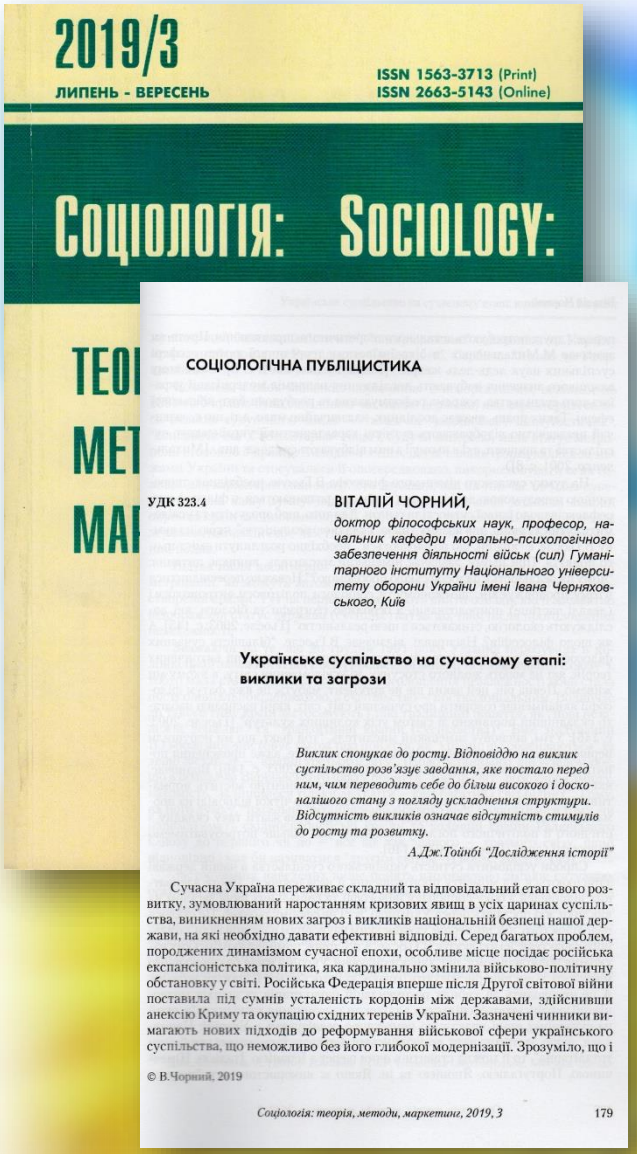

Чорний В. Українське суспільство на сучасному етапі: виклики та загрози // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2019. – № 3. – С. 179–193.

Наведено аналіз внутрішніх і зовнішніх загроз та викликів, що постають перед Україною на сучасному етапі з урахуванням досвіду нових незалежних держав. Обґрунтовано необхідність модернізації всіх сфер життєдіяльності українського суспільства. Це дасть змогу зберегти суверенітет і сприятиме розбудові незалежної України.

Матеріали з фонду

Наукової бібліотеки

Підготували:

Заговора М.
Агатьєва В.
Товпинець Н.

© НБ ХНМУ, 2021